GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe şése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 53. *Joi 7 (19) Martie* **1885.**

Bravura d-lui Trefort.

Braşovŭ, 6 (18) Martie.

In cele din urmă primirămŭ aḑĭ şi tecstulŭ turerósei circulare, ce a adresat'o Prea Sânţia Sa episcopulŭ Lugoşului preoţimei din diecesa sa, împărtăşindu-i porunca ministrului de culte, care póte fi înscrisă în analele istoriei ca una din cele mai triste bravurĭ şovinistice ale veacului de faţă. Eată-lŭ:

Nr. $\frac{4}{\text{presid.}}$ — 1885.

Multŭ Onoratŭ oficiu Protopopescŭ gr. cat.!

Escelenţa Sa Domnulŭ Ministru Reg. Ung. de culte cu mandatulŭ din 24 Februariu 1885 Nr. 384 eln. notifică, că după informaţiunĭ oficióse primite, în Comitatele Transilvane au de cugetŭ a sĕrbători cu cultŭ divinŭ centenariulŭ lui Horia şi Cloşca în ḑiua de 28/16 Februariu 1885.

După ce însăşĭ festivitatea lui Horia şi Cloşca este o demonstraţiune contrariă patriei în direcţiune, nu se póte permite nicĭ a celebra cultŭ divinŭ.

Dreptŭ aceea Ne provócă Escelenţa Sa, ca cu graba cea mai inteţitóre, şi cu totŭ pondulŭ autorităţeĭ Nóstre episcopescĭ sĕ oprimŭ în întréga diecesă cultulŭ divinŭ ce s'arŭ avé în intenţiune de a se celebra în memoria lui Horia, şi despre dispoziţiunile făcute sĕ-i facemŭ raportŭ. —

Acestŭ înaltŭ mandatŭ cu acelŭ adausŭ sĕ împărtăşesce M. On. ofic. Protopop., ca tenorele aceluia-şĭ numai decâtŭ sĕ-lŭ facă cunoscutŭ tuturorŭ On. Oficie Parochiale din districtŭ prin cercularu, pe care respectivulŭ preotŭ va avé a constată ḑiua şi ora primirei şi fiescecarele în persónă rĕmâne rĕspunḑĕtorŭ pentru paza necondiţionată a acestui mandatŭ.

Lugoşŭ la 25/13 Februariu 1885.

Victorŭ Mihalyi m. p.
Episcopulŭ Lugoşului.

Aşedér şi episcopulŭ Lugoşului s'a spăriatŭ de umbrele marilorŭ morţĭ dela 1785?

Mărturisimŭ, că amŭ presupusŭ la Prea Sânţia Sa mai multŭ curagiu şi mai multă abnegaţiune faţă cu uneltirile celorŭ dela putere. Aşteptarea nóstră era basată pe atitudinea corectă a Prea Sânţiei Sale, care a sciutŭ sĕ respingă până acum cu demnitate orĭce ingerinţă a guvernului în datorinţele înaltului sĕu oficiu.

Cum de tocmai acuma acestŭ archiereu, descendentŭ din patria lui Dragoşŭ, a fostŭ atâta de impresionatŭ de porunca arbitrară a ministrului, încâtŭ s'a grăbitŭ a cere dela preoţimea din diecesa sa stricta ei esecutare? Sĕ fi rĕmasŭ óre necunoscutŭ Prea Sânţiei Sale, că Horia a fostŭ acelŭ mucenicŭ, care prin mórtea sa pe rótă a reabilitatŭ pe Românii de aicĭ în demnitatea lorŭ omenéscă şi că numai de atuncĭ Românulŭ a începutŭ sĕ fie omŭ încetândŭ d'a mai fi tractatŭ ca o vită legată de glia?

Crede Prea Sânţia Sa, că ar fi posibilŭ ca din nisce rugăciunĭ în biserică pentru nisce morţĭ, de-o sută de anĭ, sĕ se ameninţe patria şi esistenţa statului? Şi dacă nu crede, de ce n'a rĕspunsŭ ministrului cum a sciutŭ sĕ-i rĕspundă atuncĭ, când i-a cerutŭ sĕ se facă corteşulŭ guvernului la alegerĭ?

Multŭ ne-amŭ gânditŭ şi ne-amŭ frĕmêntatŭ mintea, că ce se fiă causa, că Archiereii noştri au depusŭ sfânta armă a misiunei lorŭ evangelice înaintea unei asemenĭ nedrepte pretensiunĭ.

Noi ne-amŭ aşteptatŭ şi amŭ fostŭ în dreptŭ sĕ aşteptămŭ dela Metropoliţii şi Episcopii noştri la unŭ altŭ rĕspunsŭ.

Eată ce rĕspunsŭ amŭ fi aşteptatŭ noi sĕ dé Archiereii noştri ministrului de culte la mandatulŭ sĕu dela 24 Februariu, décă ar fi voitŭ sĕ rĕmână la înălţimea chiămărei lorŭ:

Escelenţă, domnule Ministru!

Cu cea mai cumplită uimire şi cu cea mai adâncă mâhnire sufletéscă am cetitŭ şi recetitŭ mandatulŭ Escelenţei Vóstre cu data 24 Februariu a. c. nr. pres. 384, prin care sub grea rĕspundere archieréscă îmĭ ordonaţĭ sĕ oprescŭ preoţimea din diecesa mea, ca în ḑiua de 16 (28) Februariu, când se împlinescŭ o sută de anĭ dela mórtea pe rótă a lui Horia şi Cloşca, sĕ nu se ţină în bisericĭ serviciu divinŭ, pentru că prin acésta s'ar face demonstraţiune în contra patriei.

Gânditu-v'aţĭ seriosŭ Escelenţă când aţĭ scris acestŭ ordinŭ, cui şi în ce causă îlŭ adresaţĭ, orĭ aţĭ creḑutŭ că vorbiţĭ către organele subalterne ale Escelenţei Vóstre?

Eu celŭ puţinŭ amŭ fostŭ până acum de firma credinţă, că în statulŭ nostru constituţionalŭ domnesce libertate deplină a cultului şi a religiunei, dară mandatulŭ Escelenţei Vóstre îmĭ arată spre cea mai mare durere a mea sufletéscă, că m'am înşelatŭ în acésta suposiţiune, celŭ puţinŭ în câtŭ privesce persóna şi intenţiunile Escelenţei Vóstre.

Orĭce altă 'mi-aţĭ cere Escelenţă, póte că aşĭ puté se împlinescŭ, dar niciodată nu voiu puté împliní o cerere, care stă în cea mai flagrantă contraḑicere cu chiămarea mea apostolicéscă.

Escelenţa Vóstră, în calitate de ministru alŭ cultelorŭ, trebue sĕ scițĭ, că eu ca episcopŭ în cele spirituale n'am sĕ dau samă şi nu suntŭ nimĕrui rĕspunḑĕtorŭ decâtŭ numai lui Dumneḑeu. A pretinde dér dela mine ca sĕ oprescŭ sĕvêrşirea cultului şi a rugăciunilorŭ în biserică, care este unŭ actŭ curatŭ spiritualŭ şi internŭ sufletescŭ şi care légă pe omŭ cu Dumneḑeu în spiritŭ şi în adevĕrŭ, însémnă a pretinde ca sĕ mĕ desbracŭ de vestmĕntulŭ meu apostolicescŭ; însémnă a cere ca eu din înălţimea scaunului meu archierescŭ sĕ lovescŭ în principiile fundamentale ale religiunei creştine, religiunea dragostei, a dreptăţii şi a adevĕrului, care ne demandă sĕ ne rugămŭ chiar şi pentru duşmanii noştrii şi cu atâtŭ mai vĕrtosŭ ne impune şi ne obligă, sĕ ne rugămŭ pentru sufletele fraţilorŭ noştri.“

Dér ḑiceţĭ, Escelenţă, că prin înălţarea de rugăciunĭ pentru sufletele unorŭ creştinĭ carĭ au muritŭ mórte cruntă acum o sută de anĭ, s'ar face demonstraţiune în contra patriei.“

De când, Escelenţă, au ajunsŭ, în acestŭ statŭ creştinescŭ şi constituţionalŭ, şi rugăciunile bisericescĭ sub cea mai aspră censură, după cum erau în timpulŭ gónelorŭ creştinescĭ sub împĕraţii păgânĭ? Nu vedeţĭ Escelenţă, că prin ingerinţa vóstră în rugăciunile bisericei nóstre românescĭ călcaţĭ în modulŭ celŭ mai cutezătorŭ chiar şi libertatea de consciinţă a cetăţenilorŭ, ca pe timpulŭ celorŭ mai barbare incuisiţiunĭ?

De sigurŭ că nu v'aţĭ gânditŭ, Escelenţă, la precedentulŭ celŭ periculosŭ, ce l'aţĭ creatŭ prin mandatulŭ vostru. Ce ar fi, Escelenţă, dacă, precum s'a întêmplatŭ în anulŭ de restrişte pentru monarchia nóstră, 1866, inimiculŭ patriei ar stă pe pămĕntulŭ ţerei nóstre şi dacă credincioşii cetăţenĭ ai Domnitorului nostru constituţionalŭ ar fi opriţĭ de a redică în bisericele lorŭ rugăciunĭ pentru isbênda oştirilorŭ nóstre? Ce ar fi dacă duşmanulŭ ţĕrei nóstre s'ar escusă atuncĭ pentru acéstă tirăniă citându mandatulŭ de aḑĭ alŭ Escelenţei Vóstre?

Dar ceea ce, după câtŭ sciu eu, n'a făcutŭ nicĭ duşmanulŭ ţĕrei când se află pe sacrulŭ pămêntŭ alŭ patriei nóstre faţă cu poporaţiunea, cu care purtă rĕsboiu, voiţĭ sĕ faceţĭ acum Escelenţa Vóstră faţă cu cetăţenii statului, a căruia ministru respunsabilŭ sunteţĭ, în ţéra propriă faţă cu propria poporaţiune supusă sceptrului blândŭ alŭ sacratissimei sale Majestăţĭ apostolice.

In fine vĕ rogŭ cu totŭ respectulŭ Escelenţă, a'mĭ spune, ce ve póte îndreptăţi la presupunerea, că credincioşii mei, ce facŭ parte din poporulŭ românŭ, din acelŭ poporŭ, care în tóte timpurile a datŭ doveḑĭ strălucite de cea mai credinciósă alipire şi celŭ mai sincerŭ devotamentŭ cătră înaltulŭ Tronŭ şi cătră Patriă, arŭ avé de gândŭ sĕ demonstreze în contra esistenţei statului?

Amŭ ḑisŭ, credŭ, destulŭ Escelenţă, pentru ca se vĕ facŭ sĕ înţelegeţĭ, că documentezŭ unŭ respectŭ deosebitŭ cătră guvernulŭ Majestăţii Sale Împĕratului şi Regelui nostru apostolicŭ, dacă vĕ trămitŭ înapoi acestŭ mandatŭ, pe calea pe care mi-a venitŭ, rugându-vĕ ca pentru liniştirea îngrijirilorŭ, de care'mĭ spuneţĭ că sunteţĭ tormentaţĭ, se vĕ adresaţĭ la prea stimatulŭ vostru colegŭ dela interne, care dispune de puterea necesară spre a apĕra patria de orĭce periculŭ ce în adevĕrŭ ar putea-o ameninţa.

Primiţĭ, Escelenţă şcl........

Deputaţiunea în afacerea milei împĕrătescĭ.

Deputaţiunea consistoriului — ne spune „Tel. Românŭ“ — avù onórea a fi primită în audienţă la Maiestatea Sa, Joi în 21 Februariu (5 Martie) a. c. şi predete Maiestăţii Sale representaţiunea consistoriului pre lângă următórea cuvêntare rostită de conducĕtorulŭ deputaţiunei, Reverendisimulŭ domnŭ archimandritŭ şi vicarŭ archiepiscopescŭ Nicolau **Popea**:

Maiestatea Vóstră cesareă şi apostolică regéscă, prégraţiosulŭ nostru Rege!

La însărcinarea sinodului archidiecesanŭ gr. or. românŭ alŭ Transilvaniei şi respective a consistoriului archidiecesanŭ gr. or. din Sibiiu, ne permitemŭ a ne presentá cu cea mai profundă supunere înaintea Maiestăţiĭ Vóstre şi a subşterne o preaumilită representaţiune a numitei autorităţĭ bisericescĭ în numele sinodului, relativă la modulŭ de împărţire a ajutorului de statŭ pentr preoţimea nóstră.

Ajutorulŭ acesta e totŭ acela, pe care Maiestatea Vóstră, la ferbintele rugărĭ ale fericitului, credinciosului şi pentru noi neuitatului archiepiscopŭ şi metropolitŭ Andreiu baronŭ de Şaguna, v'aţĭ înduratŭ preagraţiosŭ a-lŭ încuviinţá cu préinalta decisiune dto. Laxenburg 20 Maiu 1861 din tesaurulŭ statului, esclusivŭ pentru preoţimea archidiecesei nóstre.

Acestŭ ajutorŭ în suma de 24000 fl. anualŭ s'a împărţitŭ până nu de multŭ între preoţime în sensulŭ şi după dispoziţiunile esprese ale preaînaltei decisiunĭ totdéuna prin archepiscopulŭ şi consistorulŭ archidiecesanŭ. Acestŭ modŭ de distribuire s'a schimbatŭ însĕ într'acolo, ca pe viitorŭ sĕ nu mai împartă archiepiscopulŭ cu consistoriulŭ suma ajutorului, ci domnulŭ ministru însuşĭ immediatŭ preoţimei.

Maiestatea Vóstră! Schimbarea acésta, aptă de a jigni greu autonomia garantată prin legea bisericei nóstre, de a degrada autoritatea şi demnitatea bisericei, ba în ultimile sale consecinţe de a zădărnicĭ chiar părintescile intenţiunĭ ale Măestăţii Vóstre, — a provocatŭ în inimile nóstre cele mai dureróse îngrijirĭ pentru binele şi prosperarea bisericei nóstre şi aceste îngrijirĭ sunt cu atâtŭ mai întemeiate, cu câtŭ autoritatea bisericéscă cu ocasiunea competentei împărţirĭ a graţiosului darŭ între subordinaţii sĕi preoţĭ a purcesŭ strictŭ şi conscienţiosŭ şi nu a datŭ nicĭ cea mai mică ansă la vr'o schimbare, cu câtŭ o atare mĕsură nu s'a mai luatŭ faţă cu nicĭ una din celelalte bisericĭ şi cu câtŭ suntemŭ conscii înaintea lui Dumneḑeu şi a Maiestăţii Vóstre, că atâtŭ în ḑile bune câtŭ şi în ḑile grele, precum documentéză numerósele fapte, amŭ păstratŭ neclătită credinţa nóstră cătră gloriosulŭ nostru domnitorŭ şi cătră iubita nóstră patriă.

De órece paşii făcuţĭ în acéstă privinţă din partea sinodului la domnulŭ ministru ungurescŭ de culte şi instrucţiune publică au rĕmasŭ fără succesŭ, ne vedemŭ

necesitaţi a luá refugiu la îndurarea şi graţia Măiestăţii Vóstre şi a ne ruga prea plecaţi: Maiestatea Vóstră sĕ Vĕ înduraţi preagraţiosŭ a dispune, ca în ce privesce modulŭ de distribuire a ajutorului de statŭ, din motivele înşirate în preaumilita representaţiune, sĕ se susţină pré înalta decisiune dela 20 Maiu 1861 şi mai încolo.«

Maiestatea Sa ascultândŭ cu deosebită bunăvoinţă acéstă cuvêntare şi cerêndŭ unele deslușirĭ în privinţa schimbării modalităţii de distribuire, s'a înduratŭ prea graţiosŭ a resolvi deputaţiunei că: va dispune a i se face raportŭ, şi încâtŭ va fi cu putinţă va luá în considerare cererea bisericei.

Unŭ conflictŭ germano-bulgarŭ.

După cum ne aduce scirea »Nordd. Allgemeine Zeitung«, se pregătesce unŭ conflictŭ diplomaticŭ între Germania şi între Bulgaria. In 31 Decemvre a. tr. fù arestatŭ într'o cafenea din Varna de poliţiă unŭ supusŭ germanŭ Ervin Aries, care petrecea acolo de nouĕ lunĭ de ḑile, şi fù dusŭ la prefectura poliţiei bulgăresci. Acolo, fără de a afla vr'o lămurire pentru care motivŭ fù arestatŭ, fù întrebatŭ de numele sĕu, de etatea şi de posiţiunea sa şi apoi i se dete drumulŭ. Vice-consululŭ austriacŭ, care este însărcinatŭ cu protecţiunea Germanilorŭ din Varna, îndată ce auḑi de acéstă întêmplare, se duse la prefectura poliţiei bulgăresci, dar nu putù căpĕta o lămurire mai mulţumitóre.

In faptŭ, cu câteva ḑile mai înainte Aries se legitimase la prefectura poliţiei prin presentarea paşaportului sĕu. Procedura poliţiei în contra lui se reduce la aceea, că elŭ ar fi voitŭ se părască pe secretarulŭ prefecturii pentru o poliţă ce o avea asupra lui. In urma plânsorii lui Aries, administratorulŭ consulatului generalŭ germanŭ din Sofia a adusŭ lucrulŭ acesta la ministrulŭ afacerilorŭ streine bulgărescŭ şi a pretinsŭ, ca purtarea cea nelegală şi anticapitulaţionară a autorităţii din Varna sĕ se rectifice. Acéstă pretenţiune până acuma nu s'a îndeplinitŭ, din contră prefectura poliţiei din Varna a pretinsŭ, ca Aries şi altŭ economŭ cu numele Tim, care trăesce pe lîngă Varna, sĕ fie isgoniţi din Bulgaria.

Rĕscóla Albanezilorŭ în Prisrena.

De câteva sĕptĕmânĭ s'a observatŭ nesce mişcărĭ vioi pe la Albanesii din districtulŭ Prisrena. Acésta rĕscólă s'a provocatŭ din causa recensĕmêntului ce voesce sĕ facă autorităţile turcescĭ. Albanesii nu voiau cu nicĭ unŭ preţŭ sĕ spună numele soţilorŭ şi alŭ fetelorŭ lorŭ, ba ei nu voiră nicĭ sĕ plătéscă taxa de unŭ leu turcescŭ sĕu 9 cr. pentru recensĕmêntŭ. Deşi guvernatorulŭ renunţă la pretensiunea primă, totuşĭ fù silitŭ sĕ părăséscă oraşulŭ şi apoi luă conducerea districtului Prisrena, Ibrahim paşa comandantulŭ din Pristina. Acestŭ generalŭ severŭ luă mĕsurĭ aspre a restabili ordinea. Elŭ arestă căpeteniile sĕu îi esilă, continuă recensĕmêntulŭ şi încasă taxa de unŭ leu turcescŭ.

Aceste mĕsurĭ au produsŭ rĕscólă generală. Revoltanţii cerură sĕ libereze pe cei arestaţi şi sĕ se întórcă capii lorŭ cei esilaţi, ér Ibrahim paşa sĕ fiă depusŭ. Dar refusându-li-se acésta, se adunară Presrenenii, Deacovarenii şi Ipecanii, spre a da năvală asupra citadelii din Prisrena. Ibrahim paşa vĕḑù că cu miliţia ce o are nu se póte opune revoltanţilorŭ, de aceea se retrase în citadelă şi de acolo bombardă oraşulŭ. Acésta avù efectŭ. Albanezii se retraseră din oraşŭ şi împresurară oraşulŭ. Ei stricară telegrafulŭ şi întrerupseră comunicaţiunea cu Prisrena. Unui cavasŭ de ai lui Ibrahim paşa îi succese de a scăpă la Verişoviţa de unde telegrafă la guvernŭ despre revoluţiune şi îlŭ rugă sĕ ia mĕsurĭ grabnice în contra revoluţionarilorŭ. Guvernulŭ turcescŭ îndată luă disposiţiunĭ, trimise dela Novi-Bazar trei bataliónе sub Husein paşa şése batalióne dela Catirina şi Selfie cu trenurĭ militare la Verişoviţa. Comanda s'a datŭ lui Regab paşa. Muniţiune şi proviantŭ s'a trimesŭ dela Uschebŭ la Verişoviţa unde se concentrară şi trupele. In 10 Martie s'a începutŭ acţiunea. Comandantulŭ de reservă din Albania, Sabit paşa a chematŭ miliţia la Verişoviţa. Rebelii au puscĭ Martini şi muniţiune destulă. Că óre se va suprima rĕscóla îndată, după cum a făcutŭ acuma doi anĭ Derviş paşa, este mare întrebare. Guvernulŭ otomanŭ a concentratŭ 5000 de trupe, dară dacă aceste trupe vorŭ fi de ajunsŭ spre a scóte pe rebelĭ din posiţiunile lorŭ de pe lângă Prisrena, care are posiţiunĭ fórte tarĭ, nu se scie.

TURCII DELA CARPAŢĬ ŞI TURCII DELA BOSFORŬ.

Turculŭ orĭ este la Carpaţĭ, Dunăre, Tisa orĭ la Bosforŭ, în vecĭ totŭ Turcŭ rĕmâne, de l'ai duce orĭ unde. Turcii dela Bosforŭ, totŭ pĕmêntulŭ câtŭ se a flă în împĕrăţia turcéscă, îlŭ privescŭ după concepţiunĭ le lorŭ turanice şi asiatice de proprietate a Sultanului, care este representantulŭ vĕḑutŭ şi concretŭ alŭ Turcilorŭ bosforanĭ. Totŭ aşa privescŭ şi Turcii noştri dela Carpaţĭ totŭ pĕmêntulŭ din regatulŭ Ungariei de proprietate esclusivă a naţiunii maghiare, dară nu numai pĕmêntulŭ ci şi apele şi pădurile, şi spre semnŭ, că Turcii noştri şi astăḑi suntŭ domnĭ şi stăpânĭ absoluţĭ ai pĕmêntului, au adusŭ legile cele mai asupritóre, prin care proprietarii unguresci prin camasataţiunĭ esecutate cu gendarmeria despóie pe bieţii Românĭ de prin comitatele unguresci de moşiile acelea, pentru care moşii şi strĕmoşii lorŭ au lucratŭ câte 200 de ḑile pe anŭ.

In tótă lumea civilisată proprietatea se privesce ca sacrosanctă, numai la Turcii noştri proprietatea mojicului proprietarŭ opincarŭ nu mai este sfântă, pentru că după legile actuale ungurescĭ sub cuvêntŭ de comasaţiune proprietarii micĭ se deposedéză de moşiile lorŭ cele bune în favorulŭ marilorŭ proprietarĭ unguresci, şi în schimbŭ bieţii ómenĭ, capĕtă pĕmênturile cele mai rele şi cele mai rîpóse. Aşa ceva astăḑi nu se mai întêmplă în Turcia.

Turcii dela Bosforŭ, deşi declară în teoriă şi în principiu, că pădurile suntŭ ale Sultanului şi apele, totuşĭ Ghiaurii aducŭ lemne din pădure câte le trebue şi pescuescŭ în tótă buna voiă prin tóte apele, pe când Ghiaurii dela Carpaţĭ astăḑi după legile cele draconice de păduritŭ nu mai potŭ tăia nicĭ unŭ bĕţŭ din acelea pădurĭ, unde au păduritŭ în tótă libertatea sute de anĭ, fără sĕ-le ḑică cineva ceva.

Turcii noştri totŭ mereu mustră pe Ghiaurĭ la tótă ocasiunea ḑicêndu-le sĕ ia sémă ce facŭ, că ei mâncă pâne ungurécsă, ca şi cum naţiunea domnitóre într'adevĕrŭ le-ar da pâne din grâu ce l'au sĕmănatŭ marii proprietarĭ cu mânile lorŭ şi ca şi când bieţii Ghiaurĭ n'ar lucra pĕmêntulŭ până ce le esŭ sudorĭ de sânge.

Apoi unde merge munca bietului Românŭ décă nu în folosulŭ proprietarilorŭ marĭ, ce se îmbuibă şi se îmbogăţescŭ pe spatele bietului şi nĕcăjitului ţĕranŭ, care ca sĕ'şĭ pótă cumpĕra domnulŭ sĕu ungurescŭ trăsură cu cai, cisme cu pintenĭ, pipă mare şi dohanŭ, haine scumpe şi mândre, trebue sĕ'şĭ vêndă văcuţa, cu lapte şi mămăliga din gura copiilorŭ şi sĕ umble desculţŭ şi sdrenţosŭ. Ba bieţii ómenĭ trebue sĕ lucre şi moşiile domnilorŭ de pomenă şi sĕ facă din satŭ în satŭ drumurĭ şi podurĭ bune, ca sĕ nu se sdruncine domnii cei marĭ administrativĭ. Vai de sufletulŭ lorŭ când vine marele paşă administrativŭ în satŭ şi găsesce drumulŭ sĕu vre unŭ podŭ stricatŭ. Turcii adevĕraţi, ce-i drept, sunt mult mai umanĭ, că ei nu pré năcăjescŭ ómenii cu drumurile.

Nu totŭ aşa raţionéză Turcii noştri. Ei pe noi adevĕraţii şi vechii stăpânĭ ai acestei ţĕrĭ la tótă ocasiunea ne mână în România, privindŭ acestŭ pĕmênŭ îngrăşatŭ cu sângele strĕmoşilorŭ nostri numai de alŭ lorŭ propriu. Ei n'au învĕţatŭ din istoriă nimica, dară nicĭ n'au lăpădatŭ nimica din năravurile lorŭ cele asiatice. Turcii noştri suntŭ totŭ atâta de brutalĭ şi de intoleranţĭ, ca şi cum ar fi venitŭ din Altai numai erĭ alaltaerĭ.

Românii din Turcia au scóle de tóte categoriile, Au în Bitolia douĕ gimnasii, în Târnova, Magarova, Cruşova, Clisura au gimnasii reale de câte patru clase, scóle elementare fórte bine organizate şi provĕḑute cu tóte recuisitele necesare. Profesorii suntŭ bine plătiţŭ. Acelea scóle nu sunt torturate cu limba turcéscă după cum copii noştri suntŭ torturaţĭ cu limba ungurescă turanică, care n'are nicĭ o legătură cu limba nóstră. Pe lângă aceea Turcii nu urmărescŭ pasŭ de pasŭ învĕţămêntulŭ. Scólele Ghiaurilorŭ au inspectorii lorŭ proprii. Turcii astăḑi nu punŭ pedecĭ de felŭ la deschiderea scólelorŭ creştinescĭ, după cum facŭ Turcii noştri, că nu ne lasă sĕ ne facemŭ gimnasii din banii noştri proprii, după ce ei nu dă nicĭ unŭ bănuţŭ din banii noştri ce intră în visteriă. Apoi Turcii noştri au făcutŭ fondŭ generalŭ de pensiune, unde ne-au băgatŭ cu dea-sila şi pe comunele nóstre bisericescĭ împreună cu toţĭ, şi plătimŭ sute de mii de florinĭ pentru ca să se resfeţe învĕţătorii unguresci.

Românii din Macedonia şi celelalte provincii de pe partea Turcilorŭ potŭ sĕ întemeieze scóle câte vorŭ vré potŭ chiar sĕ'şĭ facă Universitate româneścă, că nu'i opresce nimenea, pe când pe noi, dacă mâne amŭ vré sĕ ne facemŭ Universitate românéscă cu limba românéscă, guvernulŭ ungurescŭ nu ne-ar lăsa, după cum vedemŭ, că nu lasă pe femeile din Marmaţia sĕ facă o reuniune filantropică şi de cultură.

Ghiaurilorŭ în Turcia nu li se pune pedică culturei lorŭ naţionale, nu li se întunecă istoria şi originea, nu li se profanéză bisericile, cum li se întêmplă Ghiaurilorŭ dela Carpaţĭ. Noi Ghiaurii dela Carpaţĭ purtămŭ sarcinĭ multŭ mai grele şi suntemŭ mai apĕsaţĭ sub domnia ungurescă, decâtŭ fraţii noştri de sub domnia păgânului de Turcŭ. Dar Turcii noştri dela Carpaţĭ de când au născocitŭ »idea de statŭ maghiarŭ« nu se mulţămescŭ cu averea şi cu fiii noştri, ci vorŭ sĕ ia şi naţionalitatea nóstră, dară morţĭ numai o vomŭ da.

Luaţi esemplu!

Budapesta, 11 Marte a. c.

(Coresp. part. a „Gaz. Trans.")

Junimea maghiară universitară din Budapesta, precum în anii precedenţĭ, aşa şi în éstŭ anŭ, a sĕrbătoritŭ cu mare pompă ḑiua de 15 Martie n. Serbarea s'a ţinutŭ la 3 óre p. m. în piaţa universităţii. Casele din giurŭ cum şi fruntariulŭ edificiului universităţii erau decorate cu stindarte unguresci şi cu covóre atêrnate din ferestre. La pórta din fruntea universităţii era ridicatŭ tribuna învĕlită în roşu. De pe acéstă tribună a declamatŭ juristulŭ Carolŭ Kroob o poesiă ocasională scrisă de Emilŭ Abranyi. După acésta Carolŭ Szász celŭ mai tînĕrŭ a ţinutŭ o cuvêntare înfocată, după care a urmatŭ declamarea poesiei: »Talpra magyar!« (Sus! Ungure!) prin Adam Tukács, care este cea mai revoluţionară poesiă a lui Petőfi. S'a cântatŭ în corŭ imnulŭ ungurescŭ (Szózat) de Vörösmarty: Harádnak rendülétlenül etc. Poporulŭ adunatŭ aşa a fostŭ de numerosŭ, încâtŭ ferestrele caselorŭ din giurŭ şi stradele vecine erau pline de privitorĭ.

De aici a pornitŭ mulţimea pe strada universităţii, strada şerpelui în piaţa primăriei spre malulŭ Dunărei la piaţa Pötöfi unde, dinaintea bisericei româno-grece este situată statua de bronzŭ a lui Petőfi în mărime naturală. Junimea mergândŭ pe cale a cântatŭ împreună cu poporulŭ adunatŭ cântece revoluţionare d'ale lui Kossuth, ca:

„Kossuth Lajos azt izente,
Elfogyatt a regimentje,
Ha még egyszer azt izeni,
Mindnyájunknak el kell menni,« etc.

Ajungêndŭ la statuă, juristulŭ Geza Rakovszky, care »bene notandum« este preşedinte la »olvasókör«-ulŭ dela universitate, a ţinutŭ o cuvêntare înfocată şi apoi a depusŭ pe statuă o cunună de laurĭ. După acésta poporulŭ a pretinsŭ sĕ se mai declameze încă odată revoluţionara poesiă: »Talpra magyar!« ceea ce numitulŭ Tukács a şi făcutŭ. Casele din piaţa Petőfi încă erau decorate cu stindarte.

Junimea maghiară dă junimei române esemplu, ce avemŭ sĕ facemŭ, când este vre-o sĕrbătóre şi vr'unŭ momentŭ solemnŭ şi pentru noi Românii. Durere însĕ, că libertatea ungurescă nouĕ ne légă mânile şi picióréle.

Ingâmfaţii puternicĭ ai ḑilei, cărora le place a seduce lumea cu pretinsulŭ liberalismŭ ungurescŭ, de siguru că se vorŭ sêmţi fórte vĕtămaţĭ, dacă junimea română va serbá pre „câmpulŭ libertăţii« orĭ altŭ undeva ḑiua memorabilă de 3/15 Maiu cu aceeaşĭ pompă şi solemnitate cum serbéză junimea maghiară ḑiua de 15 Martie n. Cu tóte acestea ea are datoria şi dreptulŭ de a face acésta pe câtă vreme nu se va nimicĭ acea disposiţiă a constituţiunei actuale, care garantéză libertatea individuală a cetăţenilorŭ. Dar ea are şi unŭ titlu mai mare la acésta decâtŭ asupritorii ei, carĭ sub masca liberalismului şi a constituţionalismului concură cu despoţii din timpulŭ feudalismului şi alŭ absolutismului urgisitŭ.

Amŭ ajunsŭ timpulŭ, când cu tótă dreptatea ne putemŭ revocá în memoriă cuvintele strĕmoşului Cicerone: »O tempora, o mores!...« Z.

SCIRILE ḐILEI.

Ni se comunică din Pesta, că ministrulŭ Trefort, care era de faţă când d. deputatŭ Truţa a făcutŭ interpelaţiunea sa, părea fórte câtrănitŭ dând mereu din umerĭ.

—0—

Escelenţa Sa d-lŭ metropolitŭ Dr. Iónŭ Vancea din 10 n. l. c. se află în Budapesta împreună cu Ilustrităţile lorŭ d-nii episcopĭ: Dr. Victorŭ Mihalyi şi Mihailŭ Pavelŭ, unde vorŭ petrece până câtră 29 Martie n.

—0—

D-lŭ Vincenţiu Babeşŭ a plecatŭ din Budapesta la Bucurescĭ pentru a lua parte la şedinţele academiei române, de unde apoi va merge pe câteva ḑile la Sibiu.

—0—

»Kol. Közlöny« ne spune, că în ḑiua de 25 Martie studenţii ungurĭ dela universitate au strigatŭ: »Eljen libertatea!« ér cetăţenii ungurĭ ai Cluşului au strigatŭ »Eljen egalitatea!« şi întrebă apoi: »unde a rĕmasŭ frăţietatea?« — Acésta a mâncat'o »Kol. Közlöny« cu patronii sĕi şi cu mamelucii lorŭ românĭ din Pesta, carĭ strigă ca nisce »nebunĭ« frăţietate, ca apoi sĕ li se arate »pumnulŭ.« »Kol. Közl.«, în locŭ de a se ocupa de ovaţiunile demonstrative ce s'au adusŭ »guvernatorului« Kossuth, găsesce cu cale de a înregistra simplu cultulŭ lui Kossuth în Cluşiu, şi în locŭ de comentarŭ aţîţă din nou fanatismulŭ cetiorilorŭ sĕi în contra Românilorŭ.

—0—

Ministrulŭ instrucţiunei are de gândŭ sĕ înfiinţeze câtŭ mai curêndŭ în Braşovŭ o scólă de desemnŭ, de sculptură în lemnŭ şi de modelare. Ca conducĕtorŭ al scólei va fi chematŭ unŭ bărbatŭ specialŭ din Germania.

Ni se scrie din Peşta: »Viitorulŭ« organŭ politicŭ trisĕptĕmânarŭ, ce apare în Budapesta, după esistenţa de 1¹/₄ de anŭ, cu finea lui Martie v. a. c. necondiţionatŭ va înceta d'a mai apăré. Conferinţa acţionarilorŭ şi fundatorilorŭ din 12 n. l. c. a fostŭ fórte slabŭ cercetată. Cei dela acestŭ organŭ se vĕdŭ părăsiţĭ şi din partea aderenţilorŭ lorŭ de mai 'nainte şi din partea guvernului. Cestiunea gimnasiului din Caransebeşŭ, a căreia resolvare li se promisese în véra anului trecut, nu s'a resolvatŭ încă, şi póte că nicĭ nu se va resolva curêndŭ. Acéstă împrejurare încă preocupă pe »guvernamentalii noştri.«

—0—

Funcţionarulŭ dela poştă din Pesta, E. Maar, după ce a delapidatŭ banĭ postalĭ în sumă de 15,400 fl., a dispărutŭ. — De asemenea a dispărutŭ măestrulŭ poştalŭ din Lengyeltoti, comitatulŭ Somogy, Eugen Ajkai, după ce a delapidatŭ unŭ pachetŭ cu banĭ în sumă de 5000 fl.

—0—

Citimŭ următórele în »Monitorulŭ oficialŭ« din Bucurescĭ: »Sâmbătă, 2 Martie, la órele 2 după amédĭ, M. S. Regele a asistatŭ la şedinţa publică a Academiei Române. La sosire, Regele fù întêmpinatŭ de d. D. Sturdza, miinstrulŭ cultelorŭ şi instrucţiunei publice, precum şi de d-nii profesorĭ Bacaloglu şi Quintescu, vice-preşedinţĭ ai Academiei. După deschiderea şedinţei de către M. S. Regele, d. profesorŭ Hăşdĕu dete cetire lucrărilorŭ sale asupra Etimologicum magnum Romaniae, pentru care Maiestatea Sa binevoì a-i exprima odată cu Inaltele Sale felicitărĭ şi dorinţa, ca Academia sĕ urmeze înainte cu acésta importantă lucrare. D. Bariţŭ citì raportulŭ asupra cercetărilorŭ făcute de d-sa în Transilvania, privitóre la documentele istorice ale Românie, după care D. G. Sionŭ expuse situaţiunea actuală a bibliotecei Academiei. Şedinţa terminându-se, Maiestatea Sa, după ce bine-voì a convorbi cu multă afabilitate cu mai mulţĭ din d-nii membri, vizită biblioteca şi se întórse la Palatŭ la órele 4.«

—0—

In 18, 19 şi 20 Martie se va întruni în Iaşĭ alŭ doilea congresŭ alŭ Corpului didacticŭ din România.

CORESP. PART. DIN BUCOVINA.*)

Cernăuţĭ, 3 Martie 1885.

Domnule Redactorŭ! La 31 Ianuariu v. a anului acestuia s'a ţinutŭ aicĭ conferinţa pastorală sub presidiulŭ şi în locuinţa multŭ stimatului d. protopopŭ stauroforŭ Ioanŭ Olinschi. S'au discutatŭ şi vorbitŭ multe la acéstă conferinţă. Multŭ mai interesantă însĕ a fostŭ cetirea unui articulŭ din „Gazeta Transilvaniei« din anulŭ 1884 — dacă nu greşescŭ Nr. 22 s'au 23 — care cuprinde în sine o critică asupra unorŭ articule a călindarului aceluiaşĭ anŭ, despre causele sĕrăciei poporului nostru bucovinénŭ. Corespondentulŭ dela »Gazeta Transilvaniei« a atacatŭ aspru în ea pe redactorulŭ călindarului părintele profesorŭ de religiune la scóla reală din Cernăuţĭ Calistratu Coca, secretarulŭ actualŭ alŭ societăţii pentru cultura şi literatura poporului românŭ în Bucovina şi a criticatŭ purtarea preoţilorŭ faţă cu poporulŭ, desemnându'i pe ei ca unică causă a sĕrăciei poporului românŭ.

După cetirea amintitului articulŭ s'a sculatŭ Sânţia Sa părintele protopopŭ Leonŭ Popesculŭ, parochŭ alŭ bisericei catedrale din Cernăuţĭ, şi mirându-se a ḑisŭ: Cum de consistoriulŭ nostru, care este pusŭ spre a apĕra interesele bisericei, la care se enumĕră şi onórea preoţimei întregĭ, sufere una ca acésta şi nu face procesŭ de presă „Gazetei Transilvaniei«, precum bună óră a făcutŭ Magistratulŭ Cernăuţilorŭ în mai multe rêndurĭ unorŭ foi periodice, carĭ au atacatŭ în presă pre consiliarii şi amploiaţii Magistratului? Decĭ cerŭ în numele preoţilorŭ de faţă la conferinţă, ca Prévenerabilulŭ Consistoriu Archiepiscopescŭ sĕ facă procesŭ de presă „Gazetei Transilvaniei,« séu décă suntŭ adevĕrate cele scrise în ea, sĕ caute carĭ ar fi acei preoţĭ şi aflându-i sĕ-i pedepséscă esomplarŭ pentru purtarea lorŭ cea rea, şi sĕ nu pătiméscă onórea întregului corpŭ preoţescŭ.

La acésta întêmpină domnulŭ Protopopŭ Artemiu Berariu, cumcă elŭ este autorulŭ articulelorŭ citate din călindarulŭ societăţii alŭ anului 1884 ér nu Domnulŭ Calistratŭ Coca şi ḑice, cumcă critica nu este tocmai în totulŭ neadevĕrată, ci din contră cuprinde multe adevĕrurĭ. S'a vorbitŭ apoi de casurĭ speciale, de abusurĭ la nunţĭ de 100 fl. de 40 fl. de îngropăciunĭ grase, fără a se aminti câtŭ de puţinŭ numele preoţilorŭ respectivĭ. Observà domnulŭ protopopŭ mai departe, cumcă consistoriulŭ archiedecesanŭ se sfieşte a începe unŭ procesŭ de presă, pentru ca în casŭ de nereuşită sĕ nu se blameze, şi că a trimisŭ articululŭ citatŭ alŭ »Gazetei« spre cetire la conferinţă, ca sĕ vadă preoţii ce se scrie de ei şi în casŭ decum-va ĭi mustră pe unii consciinţa că ar avé o asemenea purtare, sĕ se îndrepte. Adaoge mai departe, neteḑindŭ consistoriulŭ, cumcă consistoriulŭ îşĭ face datoria şi preoţii cu purtărĭ rele sunt totdéuna pedepsiţĭ.

Da! Consistoriulŭ nostru pedepsesce astfelŭ de preoţĭ!? O scimŭ d-le protopopŭ! scimŭ că le dă parochii mai bune séu ĭi esceléză; d. e. pe fostulŭ parochŭ din Bilca domnului Grigoriu Tomovicĭ l'a strămutatŭ spre pedépsă la Chriscatecŭ şi dându-i brâu roşu l'a făcutŭ protopopŭ. Parochului din Stroeştĭ părintelui Emanuelŭ Isopesculŭ, — care şi acum are cercetare disciplinară, dară va eşi cu ajutorulŭ lui Dumneḑeu curatŭ — i-a datŭ parochia Bosancea. Parochului din Chiselău părintelui Leonŭ Maximovicĭ, ginerile consilierului consistorialŭ Zurcan (ovicĭ i-a datŭ spre pedépsă parochia de frunte Iasloveţŭ ş. a. Astfelŭ suntŭ pedepsele! Eră unora preoţĭ demnĭ le face nedreptăţĭ strigătóre la cerŭ, precum: părintelui protopopŭ, capelanŭ la capela din Leov (Lemberg.) Dionisiu Mitrofanovicĭ, căruia i-sa refusatŭ parochia Dornei.

Sórtea parochilorŭ este încă bună, dar acei ajutorĭ de preoţĭ, carĭ nu au protecţiă, suntŭ preteraţĭ la fiecare ocasiune, deşi unii din ei bieţii au familiă grea, au copii pe la scolĭ poporale, ba chiar şi pe la scolĭ mijlocii. La aşeḑărĭ de parochii nu suntŭ consideraţĭ ajutorii de preoţĭ bătrânĭ ci se strămută numai parochii din locŭ în locŭ, după ce şi-au adunatŭ destulă avere în o parochiă, la alte parochii mai bune, fără ca sĕ aibă câtŭ de puţinŭ interesŭ pentru bunăstarea poporului.

Imĭ iau libertatea de a aduce înainte unele nume a ajutorilorŭ de preoţĭ preteraţĭ, carĭ aştéptă ca măcar acuma sĕ-i trateze consistoriulŭ omeneşte, sĕ ia în privire starea lorŭ deplorabilă în care se află aşeḑêndu'i odată pe la parochii, — împlinindŭ prin acésta promisiunea de multŭ dată de Escelenţa Sa Mitropolitulŭ Silvestru — pentru ca sĕ nu fiă ei apĕsaţĭ de grija cum sĕ-şĭ nutréscă familia şi cum sĕ-şĭ créscă copii, şi sub greutatea sarcinei sĕ slăbéscă puterea lorŭ fisică şi morală devenindŭ din causa acésta mai târḑiu indolenţĭ în păstoria sufletéscă a lorŭ.

Ajutorĭ de preoţĭ de felulŭ acesta şi demnĭ în tótă privinţa sunt: Părintele Constantin Sorocanŭ ajutor de preot în Tişeuţŭ, care este preotŭ de 13 anĭ şi are 6 copii, din carĭ unulŭ frecuentéză gimnasiulŭ din Suceava, ér alţĭ doi ĭi instruéză elŭ singurŭ acasă, fiind că nu are cu ce-i susţine la scólă. Părintele Nicolau Mitrofanovicĭ din Cernăuţĭ, care este ajutorŭ de preotŭ de 12 anĭ şi are 4 copii dintre carĭ 3 cercetéză scóla. Părintele Teodorŭ Polonicŭ din Roşia, care este de 12 anĭ ajutorŭ de preotŭ şi l'a binecuvêntatŭ Dumneḑeu cu 4 copii dintre carĭ 3 frecuentéză scóla. Părintele Ilarion Dracinschi din Tereblecea, care este de 11 anĭ ajutorŭ de preotŭ şi are nenorocirea de a fi vĕduvŭ cu 2 copii. Părintele George Goraşiu din Cuciuru mare, care are 4 copii şi e ajutorŭ de preotŭ de 9 anĭ ş. m. a.

Cele ce s'au produsŭ în »Gazeta Transilvaniei« atingĕtorŭ la starea cea deplorabilă a poporului, o mică parte din preoţimea bucovineanŭ o recunósce. Dară la acésta e multŭ de vină consistoriulŭ, care nu priveghiază cum se cuvine purtarea preoţilorŭ şi nu pedepsesce esemplarŭ pe cei ce nu'şĭ facŭ datoria, ci de multe orĭ ĭi acopere, ba ĭi ia în scutŭ.

Şedinţa pastorală s'a încheiatŭ cu provocarea, cumcă preoţii sĕ-şĭ facă datoria impusă de biserică cu consciinţă şi sĕ lucreze numai spre binele poporului, căruia mai alesŭ acuma ĭi trebue sprijinulŭ celŭ mai mare. Şi în adevĕrŭ ĭi trebue!! Dar' dacă preoţimea nóstră va continua şi mai departe ca până acuma de a ţine porulŭ de o óie bună de lapte şi de lână, pe care s'o mulgă şi s'o tundă, apoi în curêndŭ rele ḑile va ajunge bietulŭ poporŭ românŭ. Dacă parochii vorŭ fi mutaţĭ din locŭ în locŭ spre îndreptarea parochielorŭ (?) ridicândŭ veniturile lorŭ — veḑĭ că preoţii tinerĭ nu au rutina celorŭ bĕtrânĭ şi prin indulginţa lorŭ strică parochiele — atuncĭ va ajunge Românulŭ în Bucovina din causa sĕrăciei, servitorŭ la străinŭ, care şi până acuma deja nu'lŭ lasă sĕ resufle.

M. Scevola

*) Asupra acestei corespondenţe vomŭ reveni. Red.

Principele de Walles şi revoluţionarii irlandezĭ.

»Standard« publică adresa următóre venită din partea unei întrunirĭ de »invincibilĭ,« de curêndŭ ţinută la Paris. Ea este semnată de 8 din cei 9 membri carĭ asistau la şedinţă. Acéstă scrisóre este în privinţa călĕtoriei ce principele de Walles proiectéză sĕ facă în Irlanda:

Alteţei séle Regale principele de Walles, mare maestru alŭ francmazonilorŭ englesĭ.

Domnule!

Bunăvoinţa ce a arĕtatŭ Alteţa Vóstră Regală, făgăduindŭ ca sĕ visiteze Irlanda, ne obligă pe noi a căror ură contra relei administraţiunĭ a Angliei este aşa de pronunţată, ca sĕ facemŭ o deosebire între orĭce atacŭ stupidŭ şi fanaticŭ contra persónei vóstre şi rĕsboiulŭ prin fier şi focŭ, pe care îlŭ vomŭ urma cu siguranţă când organisaţiunea nóstră va fi mai completă şi mai bine pregătită.

Odată pentru totdéuna, membrii directoratului revoluţionarŭ irlandezŭ doresce se vĕ asigure, că voi şi principesa soţia vóstră veţĭ fi în o deplină siguranţă, cât timpŭ veţĭ fi pe teritoriulŭ irlandezŭ. Mergeţĭ şi vedeţĭ prin voi înşivĕ ceea ce a suferitŭ poporulŭ irlandezŭ şi noi vĕ vomŭ fi recunoscĕtorĭ, cu tóte că într'o ḑi veţĭ trebui sĕ fiţĭ moştenitorulŭ a mai multorŭ secole de usurpaţiunĭ şi de încercărĭ de nimicire. Nu mai este acum timpulŭ când patrioţii irlandezĭ gândéu încă că arŭ putea salva Irlanda prin constituirea republicei anglo-irlandeze.

Acuma Irlanda se ridică singură etc.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz Trans.«)

Pesta, 18 Martie. — Comisiunea de trei a camerei magnaţilorŭ se va ocupa în şedinţa de aḑi cu textuarea modificărilorŭ proiectului de lege alŭ camerei magnaţilorŭ, ér în şedinţa de mâne a acestei camere va raporta asupra proiectului. Desbaterile în şedinţă plenară vorŭ fi Lunĭ. — Comisiunea financiară a camerei deputaţilorŭ a primitŭ proiectulŭ de lege a căii ferate Doboj-Dolni-Tuzla-Siminhan.

Atena, 18 Martie. — Părechea princiară de corónă a plecatŭ alalta séră la 9 óre.

Convocare.

Subsemnaţii venimŭ prin acésta cu tótă onórea a convocă pe tótă inteligenţa română de ambe confesiunile din ţinuturile nóstre, la conferinţa ce se va ţiné în sala scólei gr. cat. din Chiachi-Gârbău la 7 Aprilŭ st. n. a. c.

Obiectele ce se vorŭ pertractá suntŭ:

1) Constituirea în comitetŭ filialŭ de primire pentru despărţĕmêntulŭ alŭ XII. alŭ »Associaţiunei Transilvane« ce-şĭ va ţiné adunarea sa generală aicĭ în 1 Augustŭ a. c.
2) Alegerea unui preşedinte, vice-preşedinte, secretarŭ şi cassarŭ.
3) Alte inevitabile.

Sperămŭ la convenirea câtŭ mai multora.

Chiachi-Gârbău la 17 Februariu 1885.

Ioanŭ Haţeganu, v.-protopopŭ gr. cat. — **Ioanŭ Şandorŭ,** jude com. şi curatorŭ prim.

DIVERSE.

Unŭ jidanŭ trigamŭ! — Citimŭ în »Liberalulŭ« din Iaşĭ: Unŭ nighistorŭ de tablourĭ, cromolitografice din strada Mare, numitŭ Braunştein, s'a aprinsŭ de dragostea d-rei Şarlota, fiica unui renumitŭ crâşmarŭ din Podu-Vechiu. Aprinderea amorósă, aţiţată şi de promisiunea unei zestre, de vr'o miişóră de galbenĭ zimţĭ şi fără bortă (ferecaţĭ şi negăuriţĭ) conduse pe numitulŭ onorabilŭ comerciantŭ la..... oficerulŭ stării civile, unde sĕvêrşi căsătoria legală cu d-ra Şarlota. Cu câte-va ceasurĭ înainte de a purcede la Sinagogă tinerii hulubaşĭ (porumbei), hulubululŭ se trezeşte cuprinsŭ în braţele unei hulubiţe cu totulŭ străină de cea cu care se cununase civilŭ. — Esplicaţiunea ce urmă (nu tocmai cu sânge inglizescŭ), dovedi, că numitulŭ Braunstein avea o soţiă legitimă şi doi copii la Viena — plus o alta la Bucurescĭ, — mititica Şarlota devenia decĭ soţia Nr. 3. Şi sĕ mai ḑică cine-va că urmaşii lui Israel nu cunoscŭ secretulŭ multiplicaţiunii neamului lorŭ.

***

Maşina pentru a face sĕ plouă. — Printre invenţiunile din urmă aduse din Australia, una din cele mai ciudate este de sigurŭ maşina pentru a produce plóiă, şi în timpii de secetă póte să facă marĭ servicii. Punctulŭ de plecare alŭ acestei invenţiunĭ este efectulŭ produsŭ asupra curenţilorŭ admosferei prin detunările tunurilorŭ în timpulŭ unei lupte. In cursulŭ celorŭ două rĕsbóie din urmă, meteorologii au constatatŭ, că după tragerea focurilorŭ tunurilorŭ marĭ a urmatŭ nisce marĭ perturbaţiunĭ în atmosferă. De aicĭ până a-şĭ închipui unŭ aparatŭ cu substanţă detunătóre, avêndŭ acţiune asupra stratelorŭ superióre ale aerului, nu era departe. Aparatulŭ australianŭ are forma unui balonŭ plinŭ de găurĭ, d'asupra este unŭ felu de tabacheră în care se pune dinamitŭ Balonulŭ se înalţă în aer când este nevoiă de plóiă, şi în momentulŭ când se aprinde dinamita, se sparge supt acéstă puternică acţiune şi începe sĕ cadă plóiă. Cu acéstă ciudată maşină s'au făcutŭ esperienţe acum de curêndŭ în Noul-Walles de Sudŭ, şi, după cum spune colonii din acéstă ţéră, ele au isbutitŭ pe deplinŭ. Când vomŭ avea o maşină pentru a face ca timpulŭ sĕ fiă frumosŭ?

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurelŭ Mureşianu

Cursulŭ la bursa de Viena
din 17 Martie st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4% . . .	98.85
Rentă de hârtiă 5% . .	93.85
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	147.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	99.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	122.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	109.50
Bonurĭ rurale ungare . .	103.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	103. —
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	102.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	102.—
Bonurĭ rurale transilvane	102.—
Bonurĭ croato-slavone . .	102.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	—.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	119.30
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	119.30
Renta de hârtiă austriacă	83.35
Renta de arg. austr. . .	83.70
Renta de aurŭ austr. . .	108.45
Losurile din 1860 . . .	139.30
Acţiunile băncei austro-ungare	864 —
Act. băncei de creditŭ ung.	310.25
Act. băncei de creditŭ austr.	301.75
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.81
Napoleon-d'orĭ	9.80½
Mărcĭ 100 împ. germ. . .	60.55
Londra 10 Livres sterlinge	124.40

Bursa de Bucuresci.
Cota oficială dela 4 Martie st. v. 1884.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%). . . .	92½	—
Renta rom. amort. (5%) . .	94½	—
» convert. (6%) . .	91	—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.) . .	33	—
Credit fonc. rural (7%) . .	100½	—
» „ „ (5%) . .	83¼	—
» » urban (7%) . .	97	—
» » » (6%) . .	91½	—
» » » (5%) . .	85¾	—
Banca naţională a Românieĭ	1210	—
Ac. de asig. Dacia-Rom. . .	294	—
« » » Naţională . .	214	—
Aurŭ	12.¾%	—
Bancnote austriace contra aurŭ	—	—

Cursulu pieţeĭ Braşovŭ
din 18 Martie st. n. 1885.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.75	Vênd.	8.81
Argint românesc	»	8.75	»	8.80
Napoleon-d'orĭ	»	9.78	»	9.80
Lire turcescĭ	»	11.—	»	11.04
Imperialĭ	»	10.—	»	10.02
Galbenĭ	»	5.70	»	5.76
Scrisurile fonc. »Albina« . .	»	100.50	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	127.—	„	128.—
Discontulŭ » . . .	7—10 % pe anŭ.			

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui I. Gross.

Anunţămŭ acelorŭ onoraţĭ cetitorĭ, carĭ vorŭ bine voi a sĕ aboná la fóia nóstră de aicĭ încolo, că avemŭ încă în reservă numerĭ dela începutulŭ anului 1885 prin urmare potŭ sĕ aibă colecţiunea completă.

Administraţiunea »Gazetei Transilvaniei.«

ANUNCIU DE PREŢURĬ

prîvitorŭ la „petrile de móră“ massive de cremene din „Cicen,“ fosta cetate a lui Petru Rareşiu în 1526, ce sĕ află de vêndare în

Depositulŭ de Petrii de Móră

alŭ lui

Josifŭ Bledy în Deşiu.

Cu bani gata — **Petrii de móră perfectŭ cioplite.** — Cu rembursare.

Grosimea in metri	Grosimea policarĭ	0.15½ 6" frt	cr.	0.18 7" frt	cr.	0.21 8" frt	cr.	0.24 9" frt	cr.	0.26 10" frt	cr.	0.29 11" frt	cr.	0.32 12" frt	cr.	0.34 13" frt	cr.	0.37 14" frt	cr.	0.40 15" frt	cr	0.42 16" frt	cr.	0.45 17" frt	cr.	0.47 18" frt	cr.
0.95	36"	16	20	18	90	21	60	24	30	27	—	29	70	32	40	35	10	37	80	40	50	43	20	45	90	48	60
0.97	37"	16	50	19	25	22	—	24	75	27	50	30	25	33	—	35	75	38	50	41	25	44	—	46	75	49	50
1.00	38"	16	80	19	60	22	40	25	20	28	—	30	80	33	60	36	40	39	20	42	—	44	80	47	60	50	40
1.02	39"	17	10	19	95	22	80	25	65	28	50	31	35	34	20	37	05	39	90	42	75	45	60	48	45	51	30
1.05	40"	17	40	20	30	23	20	26	10	29	—	31	90	34	80	37	70	40	60	43	50	46	40	49	30	52	20
1.07	41"	17	70	20	65	23	60	26	55	29	50	32	45	35	40	38	35	41	30	44	25	47	20	50	15	53	10
1.10	42"	18	—	21	—	24	—	27	—	30	—	33	—	36	—	39	—	42	—	45	—	48	—	51	—	54	—
1.12	43"	18	30	21	35	24	40	27	45	30	50	33	55	36	60	39	65	42	70	45	75	48	80	51	85	54	90
1.15	44"	18	60	21	70	24	80	27	90	31	—	34	10	37	20	40	30	43	40	46	50	49	60	52	70	55	80
1.17	45"	18	90	22	05	25	20	28	35	31	50	34	65	37	80	40	95	44	10	47	25	50	40	53	55	56	70
1.20	46"	19	20	22	40	25	60	28	80	32	—	35	20	38	40	41	60	44	80	48	—	51	20	54	40	57	60
1.22	47"	19	50	22	75	26	—	29	25	32	50	35	75	39	—	42	25	45	50	48	75	52	—	55	25	58	50
1.25	48"	19	80	23	10	26	40	29	70	33	—	36	30	39	60	42	90	46	20	49	50	52	80	56	10	59	40
1.27	49"	20	10	23	45	26	80	30	15	33	50	36	85	40	20	43	55	46	90	50	25	53	60	56	95	60	30
1.30	50"	20	40	23	80	27	20	30	60	34	—	37	40	40	80	44	20	47	60	51	—	54	40	57	80	61	20
1.32	51"	20	70	24	15	27	60	31	05	34	50	37	95	41	40	44	85	48	30	51	75	55	20	58	65	62	10
1.35	52"	21	—	24	50	28	—	31	50	35	—	38	50	42	—	45	50	49	—	52	50	56	—	59	50	63	—

(Înălţimea petrii în metrii şi policarĭ)

Fie-care pétră cum iese din baiă cioplită numai din grosŭ şi negăurită, este mai eftină cu 6 fl.

Transportate la gara călei ferate în Deşiu.“

Comandele se efectuescŭ pe lângă anticipaţiă de 10 fl. de bucată, cu care ocasiune se aviséză calitatea, mărimea petrei, şi la cele cioplite şi lărgimea găurei, precum şi aceea, că la ce felŭ de móră orĭ măcinişŭ este de lipsă?

Observŭ, cumcă renumitele petrii din Ciceu, carĭ prin mine s'au probatŭ in 12 anĭ, precum s'au aflatŭ in locurile până acum folosite ca cele mai excelente, şi întrecŭ în calitate totŭ felulŭ de alte petriĭ, au cea mai preţiósă însuşire a gropişórelorŭ orĭ porilorŭ şi destulă tăriă, care in nenumĕrate casurĭ obvinŭ ca cele mai ţapene şi gropicióse, prin urmare s'ar putea impărţi în mai multe clase, dară pentru scopul procurărei mai uşóre le inşirŭ in 4 sorturĭ: 1. de totŭ massive, 2. cu porĭ micĭ, 3. cu porĭ mijlocii, 4. cu porĭ marĭ, şi carĭ corespundŭ la totŭ felulŭ de măcinişu.

Mai incolo, ca la orĭ ce felŭ de măcinătură petrile nu sĕ lipescu, şi la măcinatulŭ ordinarŭ incă sporesce făina mai multŭ, ca orĭ şi ce pétră până acum cunoscută.

Mé rogŭ de concrederea comandatorilorŭ cu atâtŭ mai vêrtosŭ, că cu ocasiunea trimiterei comandelorŭ voiŭ stărui ca petrile comandate se indestuléscă pe p. t. comandatorĭ prin carĭ să le meritezŭ increderea şi in viitorŭ.

Comandele se adreséză la

IOSIFŬ BLEDI.

depositorulŭ petrilorŭ de móră în Deşiu, unde este postă, cale ferată şi telegrafŭ

Observŭ, că suntŭ petrii de vêndutŭ, dar nu suntŭ adevĕrate, genuine, numai acestea ale mele.

Notiţe de preţurĭ se trimitŭ franco orĭ cui cere.

IOSIFŬ BLEDY,
arendatoru minei de petrii de móră şi maestru de zidire de morĭ.

(Nr. 13)

Insciinţare.

Subscrisulŭ are onórea a face cunoscutŭ on. publicŭ că a deschisŭ aicĭ unŭ

CURSU

spre învĕţarea desemnului de croiélă şi a croitului
pentru haine de dame

instruândŭ după celŭ mai nou metodŭ parisianŭ şi academicŭ.

Elevii se instruéză după unŭ metodŭ uşorŭ astfelŭ, încâtŭ însişĭ potŭ luá mĕsură şi croi cu garanţiă şi asigurare în timpulŭ câtŭ ţine cursulŭ de instruire. In acelaşĭ timpŭ se instruéză şi în lucrărĭ practice. Atestate numeróse se potŭ presenta. Fetele sĕrace primescŭ instrucţiă gratuită. Subscrisulŭ recomandându-se cu totŭ adinsulŭ publicului p, t., se rógă de cercetare câtŭ mai viuă. Inscrierea elevilorŭ se póte face dela 8—12 a. m. şi dela 1—7 p. m.

Locuinţa mea se află în strada Căldărarilorŭ, casa lui Montaldo Nr. 488, scara I, etagiulŭ I, uşa Nr. 3.

Cu tótă stima
J. Graf, iustructorŭ de croitŭ.

Mulţămită generală din Viena, Peşta, Pojunŭ, Aradŭ, Alba-Iulia, Sibiiu.

Adeverimŭ că amŭ învĕţatŭ dela d-lŭ **J. Graf** în timpŭ de 6 sĕptĕmânĭ completŭ desemnulŭ de croitŭ pentru haine femeescĭ şi compunerea lorŭ. Dreptŭ aceea ne simţimŭ atinse în modŭ plăcutŭ de a exprima dlui I. GRAF mulţumita nóstră pentru ostenéla şi diligenţa sa şi de a-lŭ puté recomanda pretutindenea cu privire la cunoscinţele sale speciale şi la metodulŭ sĕu uşorŭ de cuprinsŭ.

Alba-Iulia, în Iulie 1884.

Pópp Györgyné, Ince Sándorné, Emilia Nicola, Irene Frölich, Ana Siebert, Ida Löw, Hermina Mendl, Irena Halasz. Şi tóte elevele.

Diplomă de argintŭ dela esposiţiunea economică din 1884 a comitatului Torontalŭ.
Medalia de argintŭ dela esposiţiunea intern. pharmac. Viena 1883.
Medalia de bronzŭ dela esposiţiunea din Triestŭ 1882.
Diploma de recunóscere dela esposiţiunea din Graz 1880. 2—12

ISVORULŬ

AGNES

dela MOHA

Conţine cea mai însemnată cantitate de acidŭ carbolicŭ dintre tóte

Apele minerale ale Ungariei

face escelente servicii la bóle catarrhalice ale organelorŭ de mistuire şi ale udului. In genere acéstă apă merită a se lua cu deosebire în consideraţiune la tóte acele bóle, la care trebue a ajuta organele şi a promová funcţionarea sistemului nervosŭ.

Cu vinŭ beută se bucură acésta de o popularitate mare.

Depositulŭ principalŭ singurŭ numai la: L. ÉDESKUTY Liferantŭ alŭ Curţii reg. ung. în Budapesta.

Asemenea se află la tóte farmaciile, băcănii, hotelurĭ şi restauraţiunĭ.

S'au espediatŭ în anulŭ 1884

1,500.000 butelii. (Nr. 22)

20% Tóte preţurile scăḑute 20%
per comptantŭ.

Magazinŭ de încălţăminte

alŭ lui

Ioanŭ Săbădeanu

Fabricatŭ propriu şi străinŭ, solidŭ şi modernŭ. Recomandă on. publicŭ cu preţurĭ scăḑute tóte felurile de incălţaminte **fine** şi ordinare, pentru **bărbaţĭ, dame** şi **copii,** gata séu după mĕsure fabricate.

Ghete de bărbaţĭ dela v. a. fl. 3.60. cr. în susŭ.
Ghete de dame „ „ „ 3.— „ „ „
Pantofĭ şi ghete de copii dela 60 „ „ „
Pantofĭ de casă de piele, pîslă séu stofă brodate cu florĭ pentru bărbaţĭ şi dame dela v. a. fl. 1.30 cr. în susŭ.

Specialitate.

Cisme de copii în creţŭ de Karlsbad dela v. a. fl. 3.50 cr. în susŭ
» » fetiţe şi băieţi „ » » „ » » 4.50 „ » »
Şoşonĭ de postavŭ de pîslă şi cu Gumă englesescĭ. — Şoşonĭ cu talpe de pîslă lungĭ şi scurţĭ pentru voiagiorĭ. = Galocĭ de gumă englesŭ. — Sandale de gumă şi de pîslă pentru dame, bărbaţĭ şi copii cu preţurĭ eftine.
Cisme de copii ordinare dela v. a. fl. 2 în susŭ
„ » bărbaţĭ » » » » » 5½ » »
» „ femei » » » „ „ 4 » »

Comandele din afară se efectuéză după mĕsurile trimise promptŭ şi cele nepotrivite se iau înderĕtŭ in schimbŭ.

20% Tóte preţurile scăḑute 20%
20% Tóte preţurile scăḑute 20%

20% Tóte preţurile scăḑute 20%

De observatŭ.

Epilepsia.

Tractarea în scrisŭ.

Cei ce suferŭ de spasmurĭ, de cârcei şi de nervĭ găsescŭ ajutorŭ sigurŭ prin metoda mea. Onorariele se dau după ce se vorŭ observa succese. S'au vindecatŭ sute de ómenĭ.

Prof. Dr. Albert,

distinsŭ, pentru deosebitele succese, de către societatea scienţifică francesă cu marea **medaliă de aurŭ cl. I.**

(Nr. 137) 6. Place du Trône, PARIS.